

a barons de llinatge *Tavertet*, dels quals ens dóna altres notícies Pladevall en l'art. de l'*Enc. Cat.*: cavallers que es fusionaren amb els *Malla* en els Ss. XIV-XV, i que abans, des de 1070, estava vinculat al castell amb el de Rupit, dels vescomtes d'Osona-Cardona.

A base de les formes antigues ben documentades, no és possible decidir si l'ètimon terminava en *-t* recolzada o intervocàlica: a penes dos casos de *-ed* (1198 i princ. S. XIII) i no són de data més antiga que els de *-et* més nombrosos. I quant a la vocal medial encara que tenim la grafia *-var-* en alguns docs. dels més antics i espontanis, ja hi ha *-ver-* en la majoria, des de 1198.

L'ETIM. és incerta, i haurà de restar-ho mentre no comptem sinó amb dades medievals tan tardanes i poc guiadores. En sentit positiu em limitaré a proposar unes idees suggestives, motivades i defensables, però ben insegudes; i després donaré més indicacions, de caràcter negatiu, que si més no desbrossaran el camí de recerques futures. Car ningú n'ha escrit res seriós. Només Mn. J. Segura, en la seva idea fixa dels NLL post-antroponímics, aviat ho tenia resolt (*Veu del Monts.*, 1892, 403): diminutiu del NP *Teber* (*The(ober)bertus*), que veu en algun doc. antic nostre. Inconcebible un dim. de tipus familiar de ser aplicat a un NP de la casta feudal dels cavallers amb nom germànic (tant com aquells *Oresti-ot* i *Pilad-et* que l'ingenu capellà desvariava per als cerdans *Aristot* i companyia).

A) TABERNU(M) TĒCTUM 'barraca coberta, ensostrada': **Tavernet* reduït tot seguit a *Tavertet*.

*TABERNU és una forma hipotètica, però no és una construcció imaginativa, sinó d'existència versemblant en el llatí vulgar hispànic, segons els seus descendents, algun localitzat en el nostre Nord, i altres ben clarament, en el Migjorn. *Taberno* «villa» i parr. de la prov. d'Almeria, a 110 k. d'aquesta ciutat, ja a la ratlla de Múrcia, sufragània de l'arxiprestat de Vélez Rubio; població molt antiga, abans gran, decadent en temps modern; 1 ja ben coneguda en temps dels moros: Simonet el troba escrit *thbrnt* (o sigui *tabérnu*) en una escriptura aràbiga (S. XIV?).

En el Principat i en plural: «Guillemus de *Tavernos*» [hapax corr. *-erner?*] que junt amb altres templers de la comanda de Gardeny signa en una Carta de població de Les Garrigues, per a Castellans, any 1151 (p. p. Font Rius I, § 87, cf. vol. II, 569, n. 181). *Tavern* és cognom del Princ. (D'Ag., AlcM), de vella família arrelada a Valls, de la qual venia el culte hisendat *Moragas Tavern*, oncle i educador del gran valenc Narcís Oller; també família barcelonina (a la qual pertany un savi metge amic): que sigui una forma «afrancesada» de *taverna*, és l'acostumada falòrnia que fan córrer els qui no saben més que el francès i el cat. recents. Cf. *Taverní* cognom a 2 pobles del Segrià (AlcM) (d'un adj. àr. en *-t*?).

La creació d'un *TABERNUM en ll. vg. potser s'explicaria en aquesta forma: com que TABERNAS 'tendes, barraques', en plural fou molt comú, havent estat sentit TABERNA com un plural neutre, se n'extrauria un pseudo-sing. *TABERNUM: aquest procés quasi es po-

dria constatar en la toponímia mossàrab, on no sols tenim els NLL valencians *Tavernes* (de *Valldigna*, T. *Blanques*) i diversos *Taverneta* (àr. *-āt*), *Taberno*, a la diòcesi d'Almeria, i un altre *Tabernas*, en la mateixa direcció des de la capital, però més a prop (uns 25 k.), i per tant encara més conegut des del temps dels moros: *ṭabārnaš* escrivia, ben vocalitzat Aben Alkhatib († 1374) en el seu famós poema simbòlic dels nom de llocs granadins. *Taberno* més petit es pogué derivar de la seva parella *Tabernas*: de TABERNA pres per un pl. s'extrauria TABERNU, segons el model del joc entre EMPORIUM i EMPORIA (> *Empúries*) o entre L'Arboç (ARBUTĒUM) i *Arbúcies*, *Mura* i *Mur*, *Castella* i *Castells*, *Vela* i *Vel* etc.

Heus aquí, doncs, amb TABERNU TECTU una bona etim. fonètica, no infundada lexicalment: aplicable a *Tavertet*, poble de creixença molt tardana, pobre i en «mala terra», on al principi no hi hauria gaire més que algun habitatge natural: «les Baumes», avui masada (que vaig visitar vora aquella creu de 1782), esplugues habitades on s'han fet les troballes pre-històriques que descriu Pladevall. Després s'hi anirien fent edificacions pobres: alguna barraca, ensostrada i tot, com el *TABERNUM TECTUM que suposem.

Com que tanmateix resta ben hipotètica, sobretot en l'aspecte lexical, he anat especulant sobre altres possibilitats.

B) Hi ha un parònim antic no massa llunà, que podia ser, en forma catalana, *Travertet*. En tenim dos documents del S. XI: 1045: «in terra de *Travertario*», i de nou en un doc. de 1068 (p. p. CCandi, *Mi. Hi. Ca.* I, 450, i pp. 449 o 649): en tots dos com afrontació Nord del castell de Malla: és evident que no pot designar *Tavertet* ni res dels seus cingles, que són 25 o 30 k. lluny de Malla, al NE. (amb la ciutat de Vic, entremig i en molts altres pobles, el curs del Ter i clotades i serres intermèdies); però podria haver-hi parentiu lingüístic entre els dos NLL, tots dos d'Osona?

Aquest sembla realment un nom de formació antroponímica: compost germànic, si bé triple amb addició de -HARI; tal com *Reverter* ve de RAD-BERHT-HARI, aquest podria ser THRAS-BERHT-HARI, car també existeix *Trasbert*, sovint reduït a *Trabert*; els noms en THRAS-eren freqüents en aquesta zona, p. ex. *Traver*, format amb -WARI, apareix com *Trasivero* NP en un doc. de 981, d'Olost (*Dipl. Cat. Vic*, § 481); no cal dir, però, que rebutgem la possibilitat d'un dim. en *-et* el NP germ. *Trabert*; i tampoc el *Travert*, *-ario* o *-ter* de Malla no lliga amb *Tavertet*, a causa tant de *-et* com de *Tra-*.

Però si imaginem que es trobés un **Tavernet* en la zona de *Tavertet*, i que en aquesta zona aparegués repetit el *Travertario* de Malla: llavors en aquesta condició imaginària, podríem admetre que encreuant-se els dos noms veïns es fes *Travertet* amb la terminació de l'un i el cos de l'altre i eliminant després la *r* inicial per dissimilació. Però la realitat és que aquestes condicions no existeixen i és una combinació menys fundada i tant o més construïda que l'etimologia (A).